

Oikeusministeriö

Viite: Lausuntopyyntö OM 6/33/2013

Asia: LAUSUNTO OIKEUSAPUTOIMISTOJEN RAKENNEUUDISTUKSESTA

Itä-Suomen aluehallintoviraston maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö esittää seuraava lausuntonaan oikeusaputoimistojen rakenneuudistuksesta:

Valtionhallinnossa pyritään yleisesti tällä hetkellä muodostamaan hallinnollisesti suurempia kokonaisuuksia. Näin päästään keskittämään hallintotehtäviä ja minimoidaan ajankäyttö päällekkäisiin tehtäviin. Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö pitää järkevänä näiden periaatteiden ulottamista myös oikeusaputoimistojen organisaatioon.

Maistraattien kannalta näkyvin ongelma oikeusaputoimistojen organisaation nykytilan osalta on se, että esteellisyys määräytyessä yleisessä edunvalvonnassakin samoin kuin asianajotehtävissä, esteetön edunvalvoja on joskus jouduttu etsimään hyvinkin kaukaa päämiehen kotipaikkaan nähden. Kun toimistot ovat isoja, esteellisyys ulottuu entistä laajemmalle alueelle. Oikeusavun puolella voidaan asiakas esteellisyystilanteessa ohjata kääntymään yksityisten toimijoiden puoleen. Yleisen edunvalvonnan osalta tällaista vaihtoehtoa ei kuitenkaan ole. Edunvalvonnan valvonta ei tuota ongelmia, toimi edunvalvoja missä oikeusaputoimistossa tahansa. Sen sijaan päämiehen käytännön asioiden hoidon kannalta etäisyyksillä on merkitystä. Esteellisyyskysymyseen odotetaan näin ollen ratkaisua, löytyi se sitten rakenneuudistuksen tai lainsäädännöllisten muutosten kautta.

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö ei ota kantaa siihen, mikä ehdotetuista malleista oikeusavun organisaatioksi olisi parhaana pidettävä. Yksikkö pitää sinänsä työryhmän mietinnössä tehtyjä ehdotuksia perusteltuina.

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö

Asiointiosoite: Puistokatu 29, Kuopio

Postiosoite: Itä-Suomen aluehallintovirasto, Kirjaamo/ Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö, PL 50, 50101 Mikkeli

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6800

kirjaamo.ita@avi.fi

www.avi.fi/ita

Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkeli

Mikkelin päätoimipaikka

Maaherrankatu 16

Mikkeli

Joensuun toimipaikka

Torikatu 36 C

Joensuu

Kuopion toimipaikka

Hallituskatu 12-14

Kuopio

Oikeusaputoimistojen hallinnollisessa rakenteessa tapahtuvat muutokset aiheuttavat väistämättä päivitys- ja muutostarpeita maistraattien ylläpitämiin järjestelmiin ja rekistereihin (asianhallintajärjestelmä, holhousasioiden rekisteri). Muutosten tekemiselle tulee varata riittävästi aikaa ja tämä tulee ottaa huomioon uudistuksen voimaantuloa määrättäessä. Yksityiskohtana yksikkö tuo esiin sen, että nykyjärjestelmä, jossa yleinenkin edunvalvoja määrätään aina yksilöidyllä numerolla, aiheuttaa ensinnäkin käräjäoikeuskäsittelyn ja toisekseen tietojärjestelmien päivitystarpeen aina, kun edunvalvoja toimiston sisällä sisäisten työjärjestelyiden vuoksi vaihtuu. Lähitulevaisuudessa olisikin otettava ratkaistavaksi kysymys siitä, mikä taho määrätään edunvalvojaksi, kun edunvalvojan tehtävään määrätään yleinen edunvalvoja. Nyt asiaa säätelee holhoustoimen edunvalvontapalveluiden järjestämislain 6 §, jonka mukaan määräys edunvalvojan tehtävään annetaan asianomaisen oikeusaputoimiston tai muun palvelun tuottajan yleiselle edunvalvojalle eikä tehtävän hoitajalle henkilökohtaisesti. Jos palvelun tuottajalla on useampi kuin yksi yleinen edunvalvoja, määräyksessä tulee osoittaa, mitä yleisen edunvalvojan virkaa tai tehtävää määräys koskee. Töitä ei voida järjestää ja jakaa joustavasti organisaatiossa ilman vaivalloista ja aikaa vievää menettelyä. Menettelyn yksinkertaistamiseksi olisikin pyrittävä siihen, että edunvalvojaksi voitaisiin määrätä se oikeusaputoimisto tai edunvalvontatoimisto, joka edunvalvonnasta vastaa. Se, mikä virka mitäkin edunvalvontaa hoitaa, voitaisiin määrätä toimiston sisäisesti. Tämä edellyttäisi kuitenkin holhoustoimen edunvalvontapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamista.

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö ei ota kantaa mietinnössä esitettyihin tehtäväkuviin, mutta katsoo, että tehtävien jaosta edunvalvojan ja toimistohenkilökunnan kesken tulisi määrätä jollain tasolla nykyistä tarkemmin. Maistraattien yleinen näkemys on, että tällä hetkellä laajalti harjoitetut delegointikäytännöt ovat perustaltaan ja vastuun jakautumiselta epäselviä ja epäyhtenäisiä. Epäselvää on myös se, voiko johtava yleinen edunvalvoja tai johtava julkinen oikeusavustaja antaa määräyksiä delegoidun tehtävän hoitamisesta ohi delegeivan edunvalvojan tai suoraan edunvalvojalle.

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö

yksikön päällikkö

Merja Koponen

lakimies

Aila Heusala